

De Noord-Atlantische Assemblée (NAA) heeft van 28 mei tot en met 1 juni 1997 in het conferentiecentrum op de Kirchberg te Luxemburg haar voorjaarszitting gehouden. Aan de zitting namen naast delegaties uit de zestien NAVO-lidstaten ook geassocieerde delegaties (zonder stemrecht) uit Bulgarije, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Macedonië, Moldava, Oekraïne, Polen, Roemenië, Rusland, Slovenië, Slowakije en Tsjechië, en waarnemers uit Egypte, Finland, Georgië, Israël, Marokko, Oostenrijk, Zweden, Zwitserland, het Europees Parlement en de WEU-assembly deel. Van de Nederlandse delegatie naar de NAA waren in Luxemburg aanwezig: uit de Eerste Kamer de heren Van Eekelen (VVD), Van Gennip (CDA) en K. Zijlstra (PvdA) en uit de Tweede Kamer mevrouw Van Heemskerck Pillis-Duvekot (VVD) en de heren Mateman (CDA, voorzitter van de delegatie), Hoekema, Van Waning (beiden D66), Van Traa, Vos en M. Zijlstra (allen PvdA).

Het **programma van de zitting** was als volgt:

- woensdag 28 mei: vergadering van de griffiers van de delegaties.
- donderdag 29 en vrijdag 30 mei: vergaderingen van de algemene commissies.
- zaterdag 31 mei: 's ochtends vergadering van het standing committee; 's middags een excursie naar Mondorf les Bains, aangeboden door de gastheren.

De Nederlandse ambassadeur in Luxemburg, mevrouw Nierman, heeft de delegatie 's avonds thuis ontvangen. Zij heeft de delegatie uitgebreid geïnformeerd over de plaats van Luxemburg in NAVO, EU en Benelux.

- zondag 1 juni: plenaire vergadering.

Algemene Commissies (general committees)

Hieronder worden de rapporten, die in de vergaderingen van de algemene commissies aan de orde zijn geweest, alsmede de gastsprekers vermeld. Met * aangeduide documenten zijn in het Engels beschikbaar bij de griffie voor de interparlementaire betrekkingen.

Commissie voor civiele aangelegenheden

a) Stability on the Balkans: a Role for NATO *.

Belangrijkste onderwerpen: Bosnia: Situation Report; Strengths and Weaknesses of the International Community in Bosnia (Possibilities and Limits of Military Action; Civilian Operations); Security Challenges in the Balkans (Albanië; de Balkan, the roots of the problem); The Role of NATO in Crisis Management in Europe.

Rapporteur: de heer **Van Eekelen** (bij ontstentenis van de heer Paecht (Frankrijk)).

b) Stability on the Balkans: a Role for Mutually Reinforcing Institutions *.

Belangrijkste onderwerpen: Strengths and Weaknesses of the International Community in Bosnia (The Role of the Military; Civilian Organizations); Responding to the Challenges (Filling the mandate gap; Improving Civil-military co-operation; responding to the democratic challenge); Short-term Determination and Long-term Commitment (Forcing the Parties to face their responsibilities: Carrots and Sticks; Facing One's Responsibilities: Duties for the International Community).

Rapporteur: de heer **Van Eekelen**.

c) The Republic of Macedonia and the Process of NATO Enlargement *.

Belangrijkste onderwerpen: The Macedonian Post-Communist Story; The far-reaching directions of the internal and foreign policy of the Republic of Macedonia (domestic policy aspects, foreign policy aspects, defence and security).

Rapporteur: de heer Ruzin (Macedonië).

d) Organized Crime, Drug-Related Crime and Illegal Migration in the Central and Eastern European Region *.

Belangrijkste onderwerpen: Crime in Hungary; Organised Crime; Drug-related Crime; Role of foreign criminals in criminal activity in Hungary; Illegal immigration; Criminal activities in the individual states of Central and Eastern Europe; The Strategy against organised crime required in Central and Eastern Europe.

Rapporteur: de heer Csoti (Hongarije).

e) Paneldiscussie over de rol van de internationale gemeenschap op de Balkan met:

- de heer Cassese, voorzitter van het International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia;
- de heer Gyarmati, plv. staatssecretaris van defensie van Hongarije;
- mevrouw Kaldor, Universiteit van Sussex;
- de heer Steiner, plv. Hoge Vertegenwoordiger voor Bosnië-Herzegovina.

Commissie voor defensie en veiligheid

a) The reform of NATO command structure: an Update *.

Rapporteur: de heer Estrella (Spanje).

b) Partnership for Peace, NATO Enlargement, and the Return to Europe: the Hungarian and Romanian Case *.

Belangrijkste onderwerpen: Two potential additions; The return to Europe; Criteria and costs; Partnership for peace.

Rapporteurs: de heren Cook (Verenigd Koninkrijk), Ratiu (Roemenië) en Wachslar (Hongarije).

c) SFOR: a Transatlantic Coalition for Peace *.

Belangrijkste onderwerpen: The way to Dayton; IFOR; SFOR; Civilian tasks; Sub-regional arms control; Shortcomings.

Rapporteur: mevrouw **Van Heemskerck Pillis-Duvekot**.

d) No Arctic Security without Russia *.

Belangrijkste onderwerpen: Military Activity in the Arctic; Arctic arms Control; Sources of Co-operation: the Arctic Environment, the Arctic Council, Quasi-military activity.

Rapporteur: de heer **Hoekema**.

e) The State of the Russian Forces *.

Belangrijkste onderwerpen: Powerful Forces in the Soviet era
– Imperial Overstretch; The Community of Independent States
– Nothing but a fig leaf; Partnership for Peace and Relation to NATO;
Fragmentation of the Armed Forces / New Structure; The Fighting in Chechnya – Failure and Losses; Military reform – Intentions and Plans; The Conscription System; Morale; Crime.

Rapporteur: de heer Estrella (Spanje).

f) Gast sprekers waren :

– luitenant-generaal Kehoe, plv. voorzitter van de militaire commissie van de NAVO, over Enlargement and the Reform of the Military Structure of NATO.

– de heer Hartmann, van het Duitse ministerie van buitenlandse zaken, over NATO-Enlargement and the Future of Conventional Arms Control.

Economische commissie

a) Transatlantic Defence Trade and Changing Defence Markets *.

Belangrijkste onderwerpen: Barriers to a genuine transatlantic partnership; Co-operation and rivalry; Changing defence markets; The NATO angle; US Initiatives; The Eastern European Dimension; The Way ahead.

Rapporteur: de heer Wieczorek (Duitsland).

b) Hongarije in de wereldeconomie *.

Belangrijkste onderwerpen: Hungary in the Soviet system; The Horn Government-Austerity from the Left; The Problem of Economic Growth; Labour markets; Privatization; The commercial Situation; The Central Bank and Financial Sector; Agriculture; Political Outlook.

Rapporteur: de heer **K. Zijlstra**.

c) Gastspreker waren:

- de heer Henning, hoogleraar aan de American University in Washington DC, over een Amerikaanse visie op de Economische en Monetaire Unie.
- de heren Taylor, van de School of Social Sciences van Staffordshire University, en Van Scherpenberg, van de Stiftung für Wissenschaft und Politik, over The Commercial and Procurement Dimensions of Changing transatlantic Defence Markets.
- de heer Boone, van het Centre for Economic Performance van de London School of Economics, over An Overview of the Russian Economy.

d) De commissie heeft een bezoek gebracht aan de European Society of Satellites in Betzdorf.

Politieke commissie

a) Towards the NATO Madrid Summit *.

Belangrijkste onderwerpen: The NATO-Russia Relationship; The new NATO and the European Security and Defence Identity; SFOR.
Rapporteur: de heer **Van Traa**.

b) Not Whether, Not When, But Now *.

Belangrijkste onderwerpen: Avoiding the fundamental issue – Enlargement; Who is in? Who is out? Who is in Line? PFP: What is it and what is it not; Issues along the path to membership.
Rapporteur: de heer Goss (Verenigde Staten) en mevrouw Just (Denemarken).

c) Poland on her way to NATO *.

Rapporteur: de heer Pastusiak (Polen).

d) Complementary Pillars of European Security: The OSCE Security Model and the Atlantic Partnership Council *.

Belangrijkste onderwerpen: The Lisbon Summit; The Atlantic Partnership Council.
Rapporteur: de heer George (Verenigd Koninkrijk);

e) Gastsprekers waren:

- de heer Gyarmati, plv. staatssecretaris van defensie van Hongarije, over Hungary's Path toward NATO;
- de heer Agov over Bulgarije, de NAVO en veiligheid in Zuidoost Europa.

Wetenschappelijke en technische commissie

a) Information Warfare – Non-lethal weapons *.

Belangrijkste onderwerpen: Information warfare (Defining Information warfare; Categories of Information warfare; Possible perpetrators of Information warfare; The scale of the threat); Non-lethal weapons (Non-lethal weapons technologies; Potential roles for non-lethal weapons; political and operational issues; the development of non-lethal weapons).
Rapporteur: Lord Lyell (Verenigd Koninkrijk).

b) Cruise Missile Proliferation, the Non-proliferation Treaty: next steps, the chemical weapons convention *.

Rapporteur: de heer Roesjorde (Noorwegen).

c) The technological aspects of Humanitarian Demining*.

Belangrijkste onderwerpen: History of mines and mine development; Recent improvements in landmine technology; anti-personnel landmine clearance; demining technology; Canadian technological initiatives: landmine detection; NATO and humanitarian demining; Toward a ban on anti-personnel landmines: progress to date.

Rapporteur: mevrouw Parrish (Canada).

d) Gast sprekers waren:

- de heer Schwartz, van het Amerikaanse bedrijf Interpact Inc, over Information Warfare.
- de heer Cooper, Executive Coordinator van de Defence Support Division van de NAVO, over Defence Technology Policy Changes for the 21st Century.

Standing Committee Het standing committee heeft de huidige plv. secretaris-generaal van de NAA, de heer Simon Lunn, met ingang van 1 januari 1998 tot secretaris-generaal benoemd.

Plenaire vergadering

De vergadering is toegesproken door de minister-president van Luxemburg, de heer Juncker, de minister van defensie van Luxemburg, de heer Bodry, en generaal Joulwan, Supreme Allied Commander Europe van de NAVO.

De vergadering heeft diepgaand gesproken over de NAVO na de Top van Madrid. Vanuit de Nederlandse delegatie heeft de heer **Mateman** naar voren gebracht dat de tactiek van de NAVO tot ongeveer 1990 gebaseerd was op afschrikking.

Met de val van het IJzeren Gordijn is ook de dreiging uit het Oosten verdwenen. De behoefte aan afschrikking is daarmee echter niet verdwenen, want er is nog steeds dreiging; zoals van China en Noord-Korea, en als gevolg van ontwikkelingen in de islamitische wereld waar fundamentalisten en gematigden tegenover elkaar staan. De NAVO moet al die dreigingen het hoofd kunnen bieden. De Europeanen zouden dat streven moeten ondersteunen door hun verplichtingen voluit na te komen. De Verenigde Staten zitten op het goede spoor met hun uitgangspunt twee conflicten in verschillende delen van de wereld tegelijk te kunnen bestrijken en met in Europa en Azië gelegerde troepen.

Enkele dagen vóór deze vergadering hadden premier Kok en president Clinton bij de herdenking van 50 jaar Marshall-plan in Den Haag ideeën ontvouwd over een aanpak van de economische ontwikkeling van Centraal- en Oost-Europa.

De NAVO van haar kant staat nu aan het begin van het proces van uitbreiding met landen uit deze regio. Het ziet er naar uit dat dat een continu proces zal zijn. Spreker juicht uitbreiding van de NAVO toe. De NAVO is gebaseerd op door allen gedeelde waarden.

Ook met het democratische Rusland delen wij veel van onze waarden. Uitgangspunt bij uitbreiding moet zijn dat veiligheid niet tegen maar alleen met Rusland te bereiken is. Dat betekent dat zorgvuldig moet

worden gehandeld bij de uitbreiding en dat het ontstaan van een nieuwe scheidslijn moet worden vermeden.

De kosten van uitbreiding staan nog niet vast. De Nederlandse delegatie is in beginsel bereid haar aandeel in de kosten te dragen.

Daar dient van Centraal- en Oosteuropese zijde wel de bereidheid tegenover te staan dat, wanneer tot wapenaankopen wordt overgegaan, de leveranciers in Noord-Amerika en West-Europa «even-handed» zullen worden behandeld.

Daarnaast dient de NAVO de dialoog met de aan de Middellandse Zee gelegen landen voort te zetten en uit te bouwen. Turkije is een tolerante en seculiere samenleving met de Islam als geloof. Het land kan als voorbeeld dienen voor de oplossing van conflicten in het Midden-Oosten.

Tenslotte heeft de vergadering ingestemd met enkele kleine amendementen van het reglement van orde van de NAA.

De voorzitter van de delegatie,
Mateman

De griffier van de delegatie,
Van Waasbergen